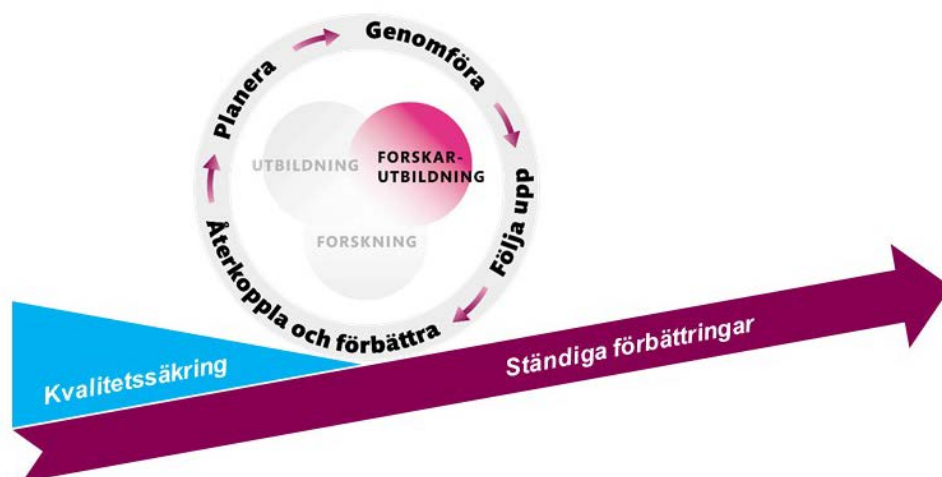


Åtterrapportering av kvalitetsarbetet 2020

Kommittén för utbildning på forskarnivå (KFU)



**Karolinska
Institutet**



Återrapportering av kvalitetsarbetet 2020

Kommittén för utbildning på forskarnivå

Dnr : 1-831/2020

INNEHÅLL

<i>Inledning</i> _____	1
<i>Sammanfattning av rapporten</i> _____	1
<i>Analys av kvaliteten i utbildning på forskarnivå</i> _____	2
Underlag _____	2
Analys _____	2
Slutsatser – kvalitetsanalys av utbildning på forskarnivå _____	4
<i>Redovisning av kvalitetsarbetet inom utbildning på forskarnivå</i> _____	4
1. Lärosättesnivå Kvalitetsarbete 2020 _____	4
2. Institutionsnivå - Kvalitetsarbete 2020 _____	5
3. Kurser och andra lärandeaktiviteter - Kvalitetsarbete 2020 _____	6
Covid-19-pandemin – Åtgärder 2020 _____	6
<i>Återkoppling</i> _____	7
<i>Prioriterade förbättringsområden</i> _____	7
<i>Aktivitetsplan för kvalitetsarbete 2021</i> _____	7

Bilagor:

1. Utvalda resultat från exit poll (examensenkät) för doktorander 2019
2. Sammanfattande resultat av kursvärderingar 2019
3. Statistik över antal nya doktorander samt statistik utlysta doktorandplatser
4. Statistik över doktoranders studietid
5. KFU:s åtgärdsplan för måluppfyllnad

Inledning

Denna årliga återrapportering är en del KI:s sammanhållna kvalitetssystem med syfte att ge fakultetsnämnden och KI:s ledning förutsättningar för att följa kvalitetssystemet i sin helhet. Denna rapport innehåller en redogörelse för kvalitetsarbetet inom utbildning på forskarnivå.

Sammanfattning av rapporten

- Slutsatser av kvalitetsanalysen finns sammanfattade på [sidan 4](#). Generellt kan sägas att kvaliteten är god.
- Exempel på genomförda kvalitetsåtgärder inom forskarutbildning under 2020 ([läs mera här](#)):
 - Processen för inrättande av doktorandplats sågs över utifrån inkomna synpunkter från institutionerna. Ett av syftena var att se till att rutinerna ser likadan ut överallt.
 - Gamla forskarutbildningsämnen lades ned.
 - Implementering av digitala individuella studieplaner påbörjades vid fyra pilotinstitutioner.
- Följande förbättringsområden för 2021 har identifierats:
 - Säkerställande av måluppfyllnad och ökad kunskap om examensmålen
 - Uppföljning av doktorandernas progress
 - Utbud av kurser och andra lärandeaktiviteter
 - Doktorandernas studietid
 - Jämställdhet
- Covid-19-pandemin
 - Påverkan av pandemin på forskarutbildningen kommer att följas upp genom ordinarie uppföljningsmetoder (kursvärderingar och Exit Poll) under ett antal år framåt
 - [Läs här](#) vilka åtgärder som genomfördes under året för att hantera och underlätta forskarutbildningen under pågående pandemi

Analys av kvaliteten i utbildning på forskarnivå

Underlag

- Resultat från Exit Poll¹, jämfört med tidigare år
- Resultat från kursvärderingar², inklusive jämförelse med tidigare år
- Antal nyantagna doktorander 2012-2020 (Ladok)
- Antal utlysta doktorandplatser och antal sökanden per doktorandplats 2019-2020
- Genomsnittlig nettostudietid över tid (Ladok)
- Synpunkter, kommentarer och återkoppling från verksamheten: studierektorer, MF:s doktorandsektion, doktorandombudet, ansvariga forskarutbildningsprogrammen, företrädare för forskarskolorna, disputationskommittén och kurs- och programkommittén.

Analys

Forskarutbildning i sin helhet

2019 svarade 60 % av de tillfrågade i Exit Poll att de höll med om att de överlag var nöjda med sin forskarutbildning, och 30 % att de delvis höll med (se bilaga 1). Det innebär att 10 % svarade att de inte var nöjda (2018 16 %). Andel nöjda doktorander har legat på ungefär samma nivå de senaste fem åren men innan dess fanns en långvarig uppåtgående trend.

Handledning

Vi anser att kvalitet i handledningen är central för en forskarutbildning av hög kvalitet. Många insatser har gjorts under åren, t.ex. utveckling av handledarutbildning och införande av prövning för att få handleda doktorand (grönt ljus). I Exit Poll framgår att de allra flesta doktorander kan rekommendera sin huvudhandledare (81 %) samt anser att de fått adekvat handledning (82 %), se bilaga 1. Det bör dock noteras att även en handledare som doktoranden inte vill rekommendera kan ha gjort ett bra jobb.

Måluppfyllnad

Genom resultat från exit poll har doktorandernas måluppfyllnad identifierats som ett förbättringsområde. Andelen som anger att de inte uppnått examensmålen varierar mellan de olika målen, från 2 % till 20 %, bilaga 1. Om resultaten speglar en objektiv verklighet eller om det handlar om en bristande kännedom eller förståelse av målen är oklart. Det är särskilt målen rörande samverkan med samhället som verkar vara svåra att nå eller förstå. Se under avsnitt Redogörelse för kvalitetsarbetet 2020 för vilka åtgärder som vidtagits.

Kurser

I analysen och sammanställning av kursvärderingarna (bilaga 2) framgår att medelvärdet för svaren på frågorna ”Kursen har uppfyllt mina förväntningar om vad som är en kurs med hög kvalitet” och ”Under kursen har jag utvecklat värdefulla kunskaper och färdigheter” ligger på 4,2 respektive 4,1 av maximalt 5,0, vilket är ungefär samma resultat som för 2017 och 2018. Även om det finns en viss spridning är resultatet generellt gott.

¹ Denna analys utgår ifrån data från 2019. Data rörande 2020 är inte ännu analyserat.

Förekomst av trakasserier och/eller diskriminering

Vi följer genom frågor i Exit Poll andelen doktorander som upplevt sig trakasserade och/eller diskriminerade. Målet är självklart att ingen ska behöva uppleva detta. En analys av allvarligheten går inte att göra, men då samma fråga ställts sedan 2013 kan vi utläsa utveckling och trend. Andelen har varierat över åren och det är glädjande att den ökande trenden sedan 2015 nu verkar ha brutits, se bilaga 1. Resultat från medarbetarundersökningen 2017 indikerar att gruppen doktorander varken är bättre eller sämre än för övriga medarbetare vid KI.

Antagningsstatistik

Statistik över antal doktorander kan, trots att det inte är ett kvalitetsmått, visa på förändrade förutsättningar vid och utanför KI vilket kan behöva utredas.

Det kan konstateras att antal nya doktorander har varierat de senaste terminerna (bilaga 3), vilket kan bero på flera saker. 2018 togs till följd av kritik från UKÄ en ny antagningsprocess fram. Det ledde bland annat till att rekryteringar påskyndades så att fler antagningar gjordes före halvårsskiftet och färre efter. Minskningen under 2019 kan troligen också hänföras till omställningen till ny process och nytt regelverk. Under både vår och höst 2020 ses en förväntad återhämtning till tidigare års nivåer.

Studietid

En forskarutbildning är enligt högskoleförordningen 4 år, men det kan konstateras att vid KI är en genomsnittlig nettostudietid längre än så, och den har dessutom ökat de senaste åren (bilaga 4). Detta kan bero på att en del doktorandprojekt är alltför omfattande. Det är också möjligt att forskarutbildningen i vissa fall förlängts utifrån felaktiga motiv, t.ex. att det uppfattas som billigare eller mer effektivt att förlänga en befintlig doktorands studietid än att rekrytera en post-doc eller en ny doktorand.

Det finns också exempel på forskarutbildningar som är betydligt kortare än 4 år, framför allt inom den kliniska kontexten. Effekterna av det nya kravet att endast de som är antagna till forskarutbildning kan antas till de kliniska forskarskolorna bör utvärderas i framtiden då även effekten på studietid bör inkluderas.

Det ska noteras att aktiviteten är självrapporterad och att det kan finnas incitament att både överskatta och underskatta verklig aktivitet. Även okunskap kring vad rapporteringen avser kan spela in, vilket kan illustreras av de extrema outlier-resultaten.

Implementeringen av ISP-systemet och utvecklingen av VIS kan underlätta för institutionerna framöver att uppmärksamma progressen och därmed kunna sätta in åtgärder i tid (se aktivitetsplanen nedan).

Covid-19

Det är svårt att uttala sig evidensbaserat om eventuell påverkan av pandemin på kvaliteten i forskarutbildningen. Detta kommer dock att följas upp genom ordinarie uppföljningsmetoder som kursvärderingar och Exit Poll under ett antal år framåt.

Slutsatser – kvalitetsanalys av utbildning på forskarnivå

1. Doktoranderna är överlag nöjda med sin forskarutbildning
2. Doktoranderna är överlag nöjda med sina handledare
3. Alltför många doktorander har upplevt trakasserier eller diskriminering men utvecklingen går åt rätt håll, och det finns inga indikationer på att doktorander är mer utsatta än andra grupper
4. Åtgärder behövs för att säkerställa måluppfyllnad och öka kunskap om examensmålen bland doktorander, handledare och examinatorer
5. Doktorander är överlag nöjda med kurser
6. Allt färre doktorander är aktiva i forskning före antagning
7. Många faktorer påverkar antagningsstatistiken
8. Doktorander har i genomsnitt en alltför lång studietid samtidigt som enskilda doktorander får en allt för kort utbildning
9. Det går ännu inte att uttala sig om pandemins påverkan på kvaliteten på KI:s forskarutbildning

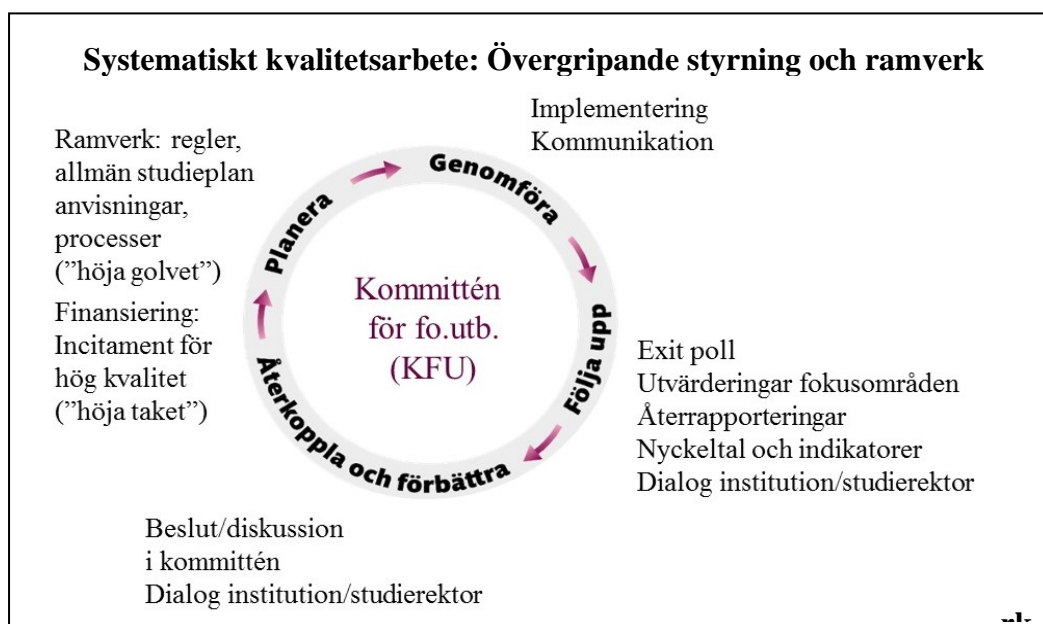
Redovisning av kvalitetsarbetet inom utbildning på forskarnivå

Kvalitetsarbetet inom KI:s forskarutbildning bedrivs systematiskt och går att beskriva utifrån tre aspekter/nivåer: 1) lärosätetsnivå, dvs. övergripande styrning och ramverk 2) institutionsnivå, dvs. kvalitetssäkring av utbildningen för enskild doktorand och 3) kurser och andra lärandeaktiviteter. För en mer detaljerad beskrivning hänvisas till dokument *Systematisk kvalitetsarbete inom utbildning på forskarnivå* (dnr 1-326/2019).

Nedan följer en beskrivning av genomfört kvalitetsarbete 2020 ur dessa tre aspekter

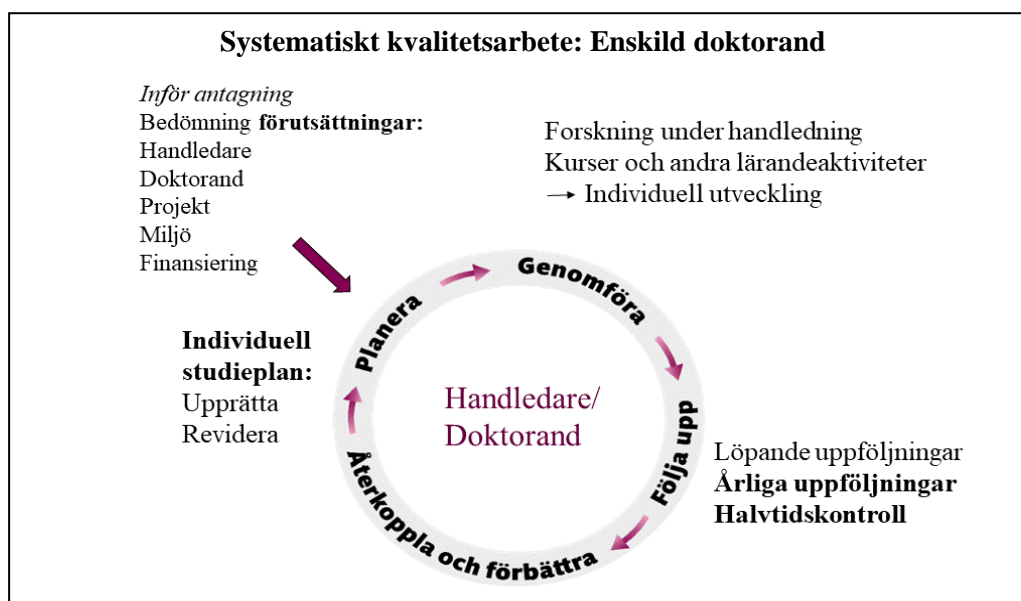
1. Övergripande styrning och ramverk

- Processen för inrättande av doktorandplats och grönt ljus har setts över utifrån inkomna synpunkter från institutionerna. Ett av syftena har varit att se till att rutinerna ser likadan ut överallt på KI. (*verktyg: kvalitetssäkring, processororienterade arbetssätt*)
- Beslut har fattats att lägga ned gamla forskarutbildningsämnen med syfte dels att få ett avslut på långdragna utbildningar, dels att samla alla doktorander under samma kvalitetssäkrade ramverk (*verktyg: kvalitetssäkring*)
- En åtgärdsplan för måluppfyllnad har fastställts (bilaga 5) med syfte att: 1) lättare bedöma måluppfyllnad, 2) höja medvetenheten, och 3) ge bättre förutsättningar för samverkan med samhället. Vissa åtgärder genomförandes redan 2020 och arbetet kommer att fortgå under 2021 (*verktyg: kvalitetssäkring*)



2. Kvalitetssäkring av utbildningen för enskild doktorand

- Implementering av digitala individuella studieplaner (ISP) har påbörjats vid fyra pilotinstitutioner. Dialog och uppföljning sker löpande med användarna vilket lett till justeringar av systemet och till förbättrade instruktioner. (verktyg: kvalitetssäkring, processororienterat arbetssätt)
- Processen kring halvtidskontrollen sågs över 2019 och implementerades från januari 2020. Det innebär att mer fokus nu läggs på etik, vetenskapligt skrivande och måluppfyllnad än tidigare. (verktyg: processororienterat arbetssätt, kvalitetssäkring)
- Institutionerna arbetar löpande med att säkerställa att förutsättningar för en forskarutbildning av hög kvalitet finns för varje ny doktorand, inom de ramar som satts av KFU. (verktyg: kvalitetssäkring, kollegial granskning)



3. Kurser och andra lärandeaktiviteter

- Principer har fastställts för att på ett systematiskt sätt kunna avgöra inom vilka forskningsområden utbudet av kurser och aktiviteter ska organiseras i form av forskarutbildningsprogram. (*verktyg: kvalitetssäkring, processororienterat arbetssätt*)
- Kursvärderingsmallen har reviderats och en ny mall för aktivitetsvärderingar har implementerats. En systemutveckling har beställts för att enklare kunna jämföra en kursvärdering med övriga kursvärderingar. (*verktyg: upplevd kvalitet, kvalitetsindikatorer*)
- Ett modernt ”audience response system” har införskaffats som kommer att underlätta utvärderingar under pågående kurser och aktiviteter samt stimulera till ett aktivt lärande. (*verktyg: upplevd kvalitet*)
- Det är fortsatt en hög svarsfrekvens på kursvärderingar inom forskarutbildningen (78 % under 2019), vilket innebär att detta underlag fungerar utmärkt som ett nyckeltal för kvalitetsarbetet. Det kan även noteras att i kurskatalogen för VT21 finns, för samtliga kurser som getts tidigare, en länk till förra kurstillfällets kursvärdering. (*verktyg: upplevd kvalitet, processororienterat arbetssätt, kvalitetsindikatorer*)



Covid-19-pandemin – Åtgärder 2020

Under våren utreddes och genomfördes ett antal åtgärder för att fortsatt kunna genomföra forskarutbildning med bibehållen kvalitet under pågående pandemi:

- En övergripande riskbedömning genomfördes, inklusive en genomgång av ställföreträdande beslutsfattare för ett scenario med många sjukdomsfall. Överlag konstaterades att det finns resurser och organisation att hantera de identifierade riskerna.
- KFU beslutade om tillfälliga justeringar av regelverk och processer för att kunna upprätthålla kvalitet även i situationer med många sjuka, många som arbetar hemifrån och med reserestriktioner. T.ex. har digitala disputationer möjliggjorts och campusförlagda kurser gjorts om till distanskurser.

- Mallar/instruktioner har tagit fram för riskanalys för campusförlagda kurser.
- Kommunikation:
 - En webbsida med målgrupp doktorander och handledare togs fram i ett tidigt skede vilken uppdateras löpande. Ett stort informationsbehov kring digitala disputationer ledde till att ytterligare en webbsida tagits fram.
 - Regelbundna möten med MF:s doktorandsektion samt med institutionernas studierektor (veckovis under våren, mera glest under hösten)

Återkoppling

Den systematiska och återkommande dialogen med verksamheten fungerar både som ett verktyg för uppföljning och som ett verktyg för återkoppling.

Med följande grupper sker löpande/återkommande dialog: institutionernas studierektorer och administratörer, ansvariga för forskarutbildningsprogram och forskarskolor, MF:s doktorandsektion, doktorandombudet samt disputationskommittén och kurs- och programkommittén.

Återkoppling till doktoranderna sker på genom lärosätesövergripande nyhetsbrev och webbsidor, men även i institutionsspecifika kanaler.

Resultat från uppföljningar sprids brett genom publicering på webbsidor och i nyhetsbrev.

Resultat av kursvärderingar återkopplas till doktoranderna genom att resultatet publiceras i kurskatalogen nästa gång kursen ges.

Prioriterade förbättringsområden

Förbättringsområden som kommittén prioriterar under det kommande året:

1. Säkerställande av måluppfyllnad och ökad kunskap om examensmålen
2. Uppföljning av doktorandernas progress
3. Utbud av kurser och andra lärandeaktiviteter
4. Doktorandernas studietid (längd på forskarutbildningen)
5. Enligt *Utveckling av KI:s sammanhållna kvalitetssystem* är jämställdhet ett förbättringsområde för utbildning på alla nivåer

Aktivitetsplan för kvalitetsarbete 2021

Förbättringsområde 1: Säkerställa måluppfyllnad och öka kunskap om examensmålen	
Förväntat långsiktigt resultat: Fler doktorander anger i Exit Poll att de uppnått samtliga mål	
AKTIVITET 2021	
1	Se bifogad åtgärdsplan, bilaga 5 (påbörjat under 2020)

Förbättringsområde 2: Uppföljning av doktorandernas progress	
Förväntat resultat: Förenklad/förbättrad uppföljning av doktorandernas progress, samt säkerställande av att alla doktorander har en aktuell individuell studieplan	
AKTIVITET 2021	
1	Fullfölja implementering av digitala individuella studieplaner (ISP) för nya doktorander på samtliga institutioner
2	Överföring av befintliga pappers-ISP till det digitala systemet
3	Återskapa applikation inom VIS i syfte att underlätta institutionernas överblick över doktoranderna och underlätta framtagning av statistik om forskarutbildning

Förbättringsområde 3: Utbud av kurser och andra lärandeaktiviteter	
Förväntat resultat: Förbättrade processer kring utbud av kurser och aktiviteter	
AKTIVITET 2021	
1	Utveckla mötena med programansvariga att även inkludera kollegialt granskande och lärande
2	Se över och förbättra informationen om kurser och aktiviteter som ges av forskarutbildningsprogrammen i syfte dels att förenkla planering flera år framåt, dels att aktivitetsutbudet är mer heltäckande och attraktivt.

Förbättringsområde 4: Doktorandernas studietid	
Förväntat långsiktigt resultat: Genomsnittlig nettostudietid = 4 år	
AKTIVITET 2021	
1	Riktlinjer kring förlängning av forskarutbildning tas fram där rättigheter och skyldigheter för doktorand, handledare och KI utreds och förtydligas.
2	Förtydliga och informera om möjligheterna att dra in resurser för doktorander, så att det används i de fall där det behövs

Förbättringsområde 5: Jämställdhet	
Förväntat långsiktigt resultat: Jämställdhetsintegrerad utbildning på forskarnivå	
AKTIVITET	
1	Utreda om en reflektion kring jämställdhetsaspekter ska ingå som en aspekt i KID-ansökningar
2	Ingå i beredningen av åtgärder för jämställdhetsintegrering inom utbildning på KI, så att alla utbildningsnivåer vid KI arbetar synergistiskt mot samma mål